

Komentar: Esdauna ceka ogromni izazov

Author: [IWPR Balkans](#)

Glavni zadatak novog Visokog predstavnika u Bosni bice da iskoreni siroko rasprostranjenu korupciju i bezakonje.

Pedi Esdaun, bivsi lider Liberalnih demokrata, britanske opozicione stranke, stupa na duznost Visokog predstavnika medjunarodne zajednice u Bosni u julu ove godine. Njega tamo ocekuju problemi korupcije i druge ozbiljne boljke bosanskog drustva, koje otezavaju proces posleratne tranzicije ka demokratiji.

Naoruzan znatnim ovlasenjima medjunarodne zajednice, Esdaunu je na raspolaganju ograniceni vremenski period za sprovođenje reformi. Opste je uverenje da ce u roku od tri godine interes Zapada za Bosnu dostici tacku kada ce finansijska i vojna pomoc u potpunosti presusiti. On je, stoga, pod pritiskom da postavi ciljeve koji se mogu ostvariti u tom roku.

Kljucni zadatak ce biti iskorenjivanje bezakonja i korupcije koja povezuje visoke drzavne zvanicnike sa organizovanim kriminalom. Prvi korak na ovom putu bi trebalo da bude temeljna revizija poslovanja javnog sektora kako bi se utvrdilo na koji nacin se drzavna sredstva prelivaju u privatne dzepove.

Na osnovu Dejtonskog sporazuma uspostavljena je Kancelarija visokog predstavnika medjunarodne zajednice, OHR. Mandat OHR-a je da nadgleda implementaciju civilnih aspekata sporazuma, sto je zadatak koji znatno otezava sveprisutna korupcija u javnom sektoru.

Brojni su primeri ove posasti. U Mostaru, drzavni novac se dugo prelivao u kasu lokalnih vlasti pod kontrolom HDZ-a, hrvatske nacionalisticke stranke koja se suprotstavlja svemu sto predstavlja Dejtonski sporazum.

U zapadnoj Hercegovini, policija je krisom ustupila automobile, mobilne telefone i drugu opremu najvećem udruženju ratnih veterana bosanskih Hrvata, HVIDRA, poznatom po svom antidejtonskom stavu.

Neki vladini sektori posebno su bili skloni zloupotrebi sluzbenog položaja i drzavnog novca. Pre dve godine, sluzbeni stan u vlasnistvu ministarstva unutrasnjih poslova muslimansko-hrvatske federacije je na misteriozan nacin presao u ruke bivseg lokalnog ministra za Hercegovacko-neretvanski kanton.

Iste godine, vlasti u zapadnoj Hercegovini su isplatile ogromnu sumu od 500.000 konvertibilnih maraka za održavanje svoja 24 automobila. To iznosi oko 20.000 maraka po automobilu. Ukupna suma je bila vise nego dovoljna da se kupi vise od 20 novih automobila.

Ostali primeri se odnose na skandal sa Hercegovackom bankom i sukob oko mostarske fabrike aluminijuma. Rec je o banci i preduzeću koje su koristili ekstremni pripadnici HDZ-a za pranje novca i finansiranje svojih paralelnih institucija.

Uzrok ovog problema je korupcija u pravosudju. Bez reforme pravosudnog sistema, nista se ne moze uraditi. Tokom proteklih pet godina, osujeceni su svi napori Ujedinjenih nacija i OHR-a da se nesto postigne na ovom polju.

Jedan od razloga za to jeste i cinjenica da su javni sektor uglavnom preuzele tehnicke misije dok se OHR

usredsredio na korupciju u bankarstvu, energetici i upravljanju sumskim gazdinstvima.

Ako kazemo da je sve vise finansijskih zloupotreba u Federaciji BiH, onda se moze reci da je situacija jos gora u drugoj polovini Bosne, Republici Srpskoj, RS. Zvanicnici procenjuju da ovaj entitet kasni dve godine za Federacijom u procesu istrage i krivicnom gonjenju odgovornih za korupciju.

Vlasti u Republici Srpskoj do sada su podnele samo 31 krivicnu prijavu protiv bivskih drzavnih zvanicnika zbog zloupotrebe sluzbenog polozaia i korupcije. Ove prijave se odnose na sume od samo nekoliko stotina hiljada maraka. Drzavni organi tek treba da se pozabave slucajevima u kojima su stotine miliona maraka nestale iz drzavne kase.

Ukoliko Bosna zeli da postane funkcionalna demokratija, prioritet mora biti iskorenjivanje korupcije u javnom sektoru. Prvi korak je istraga u svim ministarstvima koju bi predvodio tim OHR revizora. Sve, pocev od platnog spiska do priznanica za utroseno gorivo, mora se ispitati da bi se utvrdilo gde se odliva drzavni novac.

Lokalne vlasti morace da postanu svesne apsolutne potrebe da se strogo pridrzavaju nalaza istrage. Ukoliko to ne ucine, medjunarodna zajednica ce obustaviti pomoc. Ukoliko ova akcija ne bude imala uspeha, Zapad mora nametnuti promene dok jos uvek ima mogucnosti za to.

Politricari osumnjiceni za finansijske i druge prestupe trebalo bi da se suoce sa krivicnom istragom takvih razmera koja bi odvratila drzavne sluzbenike od korupcije u buducnosti.

Sredstva za krivicno gonjenje korumpiranih zvanicnika mogla bi obezbediti Evropska komisija. Ovaj projekat bi sproveo OEBS, ili antikoruptiona jedinica sa specijalnim ovlasenjima.

Ne radi se samo o pripremama bosanskog javnog sektora za integraciju u Evropu, vec i o potrebi da se ciljevi postavljeni u Dejtonu u celosti ostvare. Tri godine bi trebalo da bude dovoljno vremena da se ovaj posao privede kraju.

Daniel Korski radi za Medjunarodnu kriznu grupu u Sarajevu.

*

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/komentar-esdauna-ceka-ogromni-izazov>